

Simo Purho/Insplan oy
simo.purho@insplan.fi

Viite: Lausuntopyyntö 2.2.2022

Asia: Maakaapelointi välillä Vanhakartanontie – Rahkasuontie, Sysmä

Insplan Oy on laatinut Elenia Oy:n maakaapelointisuunnitelman Sysmään välille Vanhakartanontie – Rahkasuontie. Hankkeen tarkoituksena on korvata sähköverkon vanhat ilmajohdot maahan kaivettavilla kaapeleilla ja näihin liittyvillä puistomuuntamoilla ja jakokaapeilla. Museolle toimitetun lausuntopyynnön mukaan kaapelien reitti alkaa Tainionvirralta ja loppuu Volmarinkylälle sijoittuen pääosin peltojen ja teiden varsille.

Pyydettyä lausuntonaan Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo esittää asiakohdan hankkeesta seuraavaa.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Asiakohdan suunnittelualueelta ei ole saatavilla ajantasaista muinaisjäännettietoa. Viimeksi se on ollut maastoinventoinnin kohdealueena vuonna 2004 Sysmän kunnan arkeologisen täydennysinventoinnin yhteydessä (*H. Poutiainen 2004: Sysmä. Arkeologinen täydennysinventointi*). Alueen muinaisjäännettiedot tulisi ehdottomasti päivittää.

Suunnittelualueella/maakaapelilinjalta ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsee yksi muinaisjäännekohte, historiallisen ajan kylätontti (mj-rekisterin tunnus *Virtaa* 1000024241). Kylä mainitaan lähteissä ensimmäistä kertaa vuonna 1470 ja varhaisin maakirjamerkintä siitä on vuodelta 1539. Paikalla on nykyisin Vanhakartanoniminen tila muutamine rakennuksineen, mutta muuten vanha kylätontti on autoitunut. Kohteen paikannus ja rajaus perustuvat kartta-analyysiin ja ovat siten suuntaa antavia (*E. Tikkala, E. Sorvali ja P. Taipale, 2012: Päijät-Hämeen maakuntakaava. Historiallisen ajan muinaisjäänneinventointi*).

Suunnitelman mukaan kaapelien reitti kulkee kylätontin läpi seuraten pääosin pellon reunaa, muokkaamattomalla alueella. On mahdollista, että tällä alueella on säilynyt jäänteitä kylätonttiin kuuluneista rakenteista ja/tai sitä varhaisemmasta ihmisen toiminnasta (Päijät-Hämeen alueelta on viimeisten vuosien aikana löytynyt historiallisten kylätonttien yhteydestä lähes poikkeuksetta viitteitä myös rautakaudesta). Koska kyseessä on mahdollinen muinaisjäänne, museo edellyttää, että kylätontin alueella maakaapeliin kaivuutöihin tulee liittää arkeologinen valvonta. Vaihtoehtona on kaivaa maakaapeli selvästi kylätontin rajauksen ulkopuolelle. Tällöin arkeologista valvontaa ei tarvita, mutta museo edellyttää, että uudet päivitettyt kartat kaapelien reiteistä lähetetään museolle tiedoksi ennen työn alkua.

Arkeologisen valvonnan voi tilata haluamaltaan arkeologian toimijalta. Lista arkeologian alan konsulteista löytyy Museoviraston internetsivuilta (kohta: Arkeologisten kenttätöiden tilaaminen). Mikäli valvonnassa tulee vastaan

selviä merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä, on valvovan arkeologin otettava yhteyttä alueelliseen vastuumuseoon, joka tekee päätöksen siitä, vaaditaanko laajempaa arkeologista tutkimusta vai riittääkö kaapeliojan kaivuun yhteydessä tehtävä dokumentointi ja arkeologinen tutkimus. Valvonnan on täytettävä Museoviraston määrittämät laatuvaatimukset kenttätöön, dokumentoinnin kuin raportoinninkin osalta. Raportti suoritetusta valvonnasta on lähetettävä alueelliselle vastuumuseolle arvioitavaksi.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Kaapelointihankkeen pohjoisosa on Tainionvirran ja Virtaankosken maakunnallisesti arvokasta kulttuuriympäristöä ja maisemaa (Päijät-Hämeen maakuntakaava 2014). Seuraaville sijoituspaikoille alueellinen vastuumuseo esittää puistomuuntamoiden puuverhoilua ja värityksen sopeuttamista maisemaan sekä pyytää toimittamaan mallikuvat etukäteen hyväksyttäväksi.

Karttalehti 1: Vanhakartanontien ja Kymärintien risteysalue kartanomiljööön viljelymaisemassa ja kosken padon näkymäalueella

Karttalehti 3: Vanhakartanon itäpuoleinen risteysalue viljelymaiseman keskellä kartanomiljööön läheisyydessä.

Muillakin alueilla puistomuuntamoiden ja jakokaappien ympäristöön tulee maisemallisista syistä jättää puustoa tai pensaita. Sijoitusta avoimelle peltoaukealle tulee välttää.

Lahden museot / Päijät-Hämeen alueellinen vastuumuseo

tutkimuspäällikkö	Hannu Takala
tutkija, arkeologi	Esko Tikkala
tutkija	Reetta Nousiainen

Tiedoksi: Museovirasto, Hämeen ely-keskus, Sysmän kunta